

lang kirkelig Udviklingsperiode, peger i en anden Retning end ud i den Frihed, det ærede Medlem hævder. Han maa tage Konsekvensen af sin Politik, nemlig Adskillelsen mellem Stat og Kirke. Derfor har det ogsaa bedrøvet mig, at det ærede Medlem stærkere end nogen anden har sat sig imod det ærede Medlem Hr. Borghjergs og andre ærede Medlemmers og for Resten ogsaa i nogen Grad den højtærede Kirkeministers Forstaaelse af, at den Tid kan komme, og den ligger maaske nærmere, end vi tænker, da en Adskillelse skal og maa gennemføres.

Da det ærede Medlem Hr. Povlsen sidst havde Ordet, anførte han endnu en Grund til at beholde Kirke og Stat sammen — jeg indrømmer, at den kan anføres i dette Øjeblik — nemlig Hensynet til Sønderjylland, idet han gjorde gældende, at Menighedslivet dernede ikke havde gennemgaaet en saadan Udvikling som Menighedslivet heroppe i Kongeriget og derfor heller ikke kunde være saaledes forberedt til en Adskillelse som heroppe. Jeg tror, at det ærede Medlem i ikke ringe Grad havde Ret i den Betragtning. Jeg tror ikke, at f. Eks. den grundtvigske Bevægelse, som har skaffet den danske Menighed saa mange Goder, saa megen kirkelig Interesse og kirkeligt Liv, under de ulykkelige Forhold for Sønderjylland den sidste Menneskealder har kunnet trænge igennem dernede paa samme Maade. Derfor kan det gerne være, at det ærede Medlem har Ret i, at der er et Hensyn at tage dér, naar Talen er om Adskillelse mellem Kirke og Stat. Men saa vil jeg bede det ærede Medlem om at indrette sig derpaa i sine Frihedskrav, for naar vi overhovedet skal være under en kirkelig Ordning sammen med andre, maa vi ogsaa indrette os i nogen Grad efter hverandre og vise aandelig Taalsomhed. For saa vidt kan jeg gaa ind paa et af det ærede Medlems — jeg kan i Øjeblikket ikke finde andet Udtryk — kirkepolitiske Slagord om den taalsomme Folkekirke, som jeg meget vil ønske, at den i sin Praksis maa vise sig saa taalsom som muligt af Hensyn til de mange forskellige Medlemmer, der gerne skulde have Plads i den. Men jeg maa ogsaa tilstaa — og jeg synes ikke, det ærede Medlem Hr. Povlsen har givet Grunde for andet — at denne Taalsomhed har været vist i den danske Folkekirke, og det har glædet mig overordentligt at lægge Mærke til, at denne Taalsomhed i de sidste Aar synes at trænge mere og mere igennem. Jeg slutter mig ganske til den højtærede Kirkeministers Udtalelser i Gaar om, at man ikke med Rette

kan sige, at Forholdene i Folkekirken under den nuværende Ordning er tyranniske. Der kan komme visse grimme Udslag af Utaal-somhed, som ogsaa det ærede Medlem gav Udtryk for forleden Dag, indenfor Folkekirken. Men det ærede Medlem vil dog vist nok give mig Ret i, at der er ingen, der lader sig tyrannisere af dette. Selv om en eller anden Præst i misforstaaet Iver giver sig til at udslynge haarde og dømmende Ord til den ene eller den anden Side, tror jeg nok, at den Del af Menigheden, det gaar ud over, har overmaadet let ved at stryge det af sig. Derfor kan man ikke sige, at der er tyranniske Forhold i den danske Folkekirke. Derfor kan det da ogsaa, naar der er vigtige Hensyn at tage, f. Eks. til Sønderjylland, lade sig gøre at vente med denne Adskillelse. Ud fra den Betragtning vil jeg slutte med at sige, at jeg kan ogsaa i alt væsentligt tiltræde den Række af Lovforslag, som foreligger her til Gennemførelse. Der er nok visse Enkeltheder, som jeg kunde ønske ændret, men det hører jo Udvalgsbehandlingen til og vil komme frem dér, og det vil maaske ogsaa kunne naas. Den højtærede Kirkeminister har i alt Fald erklæret, at han er villig til at forhandle derom. Jeg vil anbefale disse Lovforslag til Vedtagelse, fordi jeg mener, at de danner en Ramme om Folkekirken, som gør det muligt, at Forholdene i Folkekirken kan blive saa taalsomme, at vi, hvis det af særlige Hensyn skulde vise sig nødvendigt, da kan forblive indenfor denne Ramme i nogen Tid. Men jeg vil saa sige, som det er sagt fra mange Sider her, at naar den Dag kommer, at Rammerne synes at stramme for meget, vil jeg ikke vigé tilbage fra at gaa til en Adskillelse af Stat og Kirke.

Formanden: Det ærede Medlem Hr. Povlsen har bedt om Ordet for tredie Gang under denne Behandling. Det ærede Medlem kan kun faa Ordet med Tingets Samtykke. Hvis ingen gør Indsigelse, betragter jeg Samtykket som givet. (Ophold). Det er givet. Det ærede Medlem Hr. Povlsen har Ordet.

Povlsen: Det er lidt vanskeligt for mig at indvende noget overfor det ærede Medlem, som nu talte, for jeg synes ikke, hans Udtalelser var fuldt klare. Jeg fik gennem dem nærmest Indtrykket af, at det ærede Medlem sluttede sig til min kirkepolitiske Opfattelse; Maalet for det ærede Medlem er jo ligesom ogsaa for mig en Adskillelse mellem Stat og Kirke og en Udvikling dertil igennem den taalsomme